Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 7. 2015, sp. zn. 5 Tdo 335/2015, ECLI:CZ:NS:2015:5.TDO.335.2015.1

Číslo: 11/2016

Právní věta:

I. Propadnutí náhradní hodnoty podle § 71 odst. 1 tr. zákoníku není vázáno na existenci vztahu věcí, jichž se propadnutí týká, ke spáchanému trestnému činu, který se vyžaduje v případě uložení trestu propadnutí věci podle § 70 odst. 1 tr. zákoníku.

II. Uložit propadnutí náhradní hodnoty podle § 71 odst. 1 tr. zákoníku lze jen ohledně věci, která náleží výlučně pachateli trestného činu (srov. přiměřeně č. 46/1967-II. a č. 12/1969-II. Sb. rozh. tr.)

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 15.07.2015

Spisová značka: 5 Tdo 335/2015

Číslo rozhodnutí: 11

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Propadnutí náhradní hodnoty, Propadnutí věci

Předpisy: § 70 odst. 1 tr. zákoník
§ 71 odst. 1 tr. zákoník

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání obviněného S. K. v trestní věci vedené u Krajského soudu v Praze, sp. zn. 4 T 9/2012, částečně zrušil rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 8. 2014, sp. zn. 3 To 15/2014, a to ve výroku o trestu propadnutí náhradní hodnoty. Současně zrušil i všechna další rozhodnutí na zrušený výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

I.
Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 25. 1. 2013, sp. zn. 4 T 9/2012, byl obviněný S. K. společně s obviněnými R. H., J. M., J. D. a V. H. uznán vinným zločinem zkrácení daně, poplatku a povinné podobné platby podle § 240 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 tr. zákoníku.

2. Podstata trestné činnosti obviněného spočívala podle skutkových zjištění soudu prvního stupně v

tom, že společným jednáním s dalšími spoluobviněnými v úmyslu zkrátit spotřební daň a daň z přidané hodnoty a opatřit sobě majetkový prospěch organizoval v době od 1. 1. 2009 do 27. 4. 2010 nákupy minerálních základových (bazických) olejů v Německu, které nebyly předmětem spotřební daně, a dovezené oleje v celkovém množství 3 192 703 litrů pak v České republice uvedl do volného oběhu a prodával je autodopravcům nebo na čerpací stanice jako pohon motorů, a to buďto smísené s motorovou naftou, nebo i nesmísené. Změnu účelu použití dovezených olejů, pro kterou podléhaly spotřební dani, obviněný před správcem daně zakrýval fiktivními fakturami na nákup motorové nafty a fiktivními pokladními doklady, jež prokazovaly prodej dovezených olejů anonymním odběratelům. Spotřební daň obviněný tímto způsobem zkrátil celkem o 32 038 926 Kč a daň z přidané hodnoty celkem o 6 465 997 Kč. Za tento trestný čin byl obviněný S. K. odsouzen podle § 240 odst. 3 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání sedmi roků. Podle § 56 odst. 2 písm. c) tr. zákoníku byl pro výkon tohoto trestu zařazen do věznice s ostrahou. Podle § 67 odst. 1 tr. zákoníku a § 68 odst. 1, 2 tr. zákoníku byl obviněnému uložen peněžitý trest ve výměře 3 500 000 Kč (tj. 350 denních sazeb po 10 000 Kč) a pro případ, že by ve stanovené lhůtě nebyl peněžitý trest vykonán, mu byl podle § 69 odst. 1 tr. zákoníku stanoven náhradní trest odnětí svobody v trvání 2 let. Stejným rozsudkem bylo rozhodnuto o vině a trestu dalších obviněných.

3. Proti rozsudku soudu prvního stupně podali odvolání obvinění S. K., J. M., J. D., V. H., přičemž všichni napadli výrok o vině i o trestu, státní zástupce Krajského státního zastupitelství v Praze podal odvolání v neprospěch všech spoluobviněných a směřoval je proti výroku o jim uložených trestech. Vrchní soud v Praze o podaných odvoláních rozhodl rozsudkem ze dne 25. srpna 2014, sp. zn. 3 To 15/2014, tak, že podle § 258 odst. 1 písm. e), odst. 2 tr. ř. zrušil napadený rozsudek ve výroku o trestech uložených obviněným S. K., J. M., J. D. a V. H. a podle § 259 odst. 3 tr. ř. v tomto rozsahu znovu rozhodl.

4. Obviněnému S. K. odvolací soud uložil trest odnětí svobody ve stejné výměře, tedy sedm let, ovšem pro jeho výkon trestu jej zařadil podle § 56 odst. 3 tr. zákoníku do věznice s dozorem. Dále obviněnému znovu podle § 67 odst. 1 a § 68 odst. 1, 2 tr. zákoníku uložil peněžitý trest ve výměře 3 500 000 Kč. Pro případ, že by tento trest nebyl vykonán, obviněnému stanovil podle § 69 odst. 1 tr. zákoníku náhradní trest odnětí svobody v trvání jednoho roku. Dále odvolací soud podle § 71 odst. 1 tr. zákoníku obviněného nově odsoudil také k trestu propadnutí náhradní hodnoty, a to nemovitostí specifikovaných ve výroku napadeného rozsudku pod písmenem a), které jsou ve výlučném vlastnictví obviněného, a přesně neurčených částí nemovitostí specifikovaných pod bodem b), které jsou ve společném jmění manželů S. a M. K.

II.
Dovolání a vyjádření k němu

5. Citovaný rozsudek Vrchního soudu v Praze napadl v zákonné lhůtě obviněný S. K. dovoláním podaným prostřednictvím svého obhájce Mgr. M. B. Mimořádný opravný prostředek datovaný dnem 25. 8. 2014 obviněný podal s odkazem na důvody dovolání uvedené v § 265b odst. 1 písm. g), h) a l) tr. ř.

6. Dovolací námitky lze obsahově rozdělit do několika částí. Předně obviněný podřadil dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. námitky směřující proti tomu, že nebyly splněny zákonné podmínky pro uložení trestu propadnutí náhradní hodnoty podle § 71 tr. zákoníku. Vrchní soud v Praze podle jeho názoru zásadně pochybil v tom, že uvedený trest uložil, aniž by specifikoval, jakými kroky se obviněný před uložením tohoto trestu zbavil svého majetku, který by jinak mohl být postižen trestem propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty podle § 70 odst. 1, 2 tr. zákoníku, a ani neuvedl, propadnutí jaké konkrétní věci nebo majetkové hodnoty měl obviněný vlastně zmařit. V odůvodnění rozsudku odvolací soud jen zcela obecně konstatoval, že obviněný měl z trestné činnosti zisk, který použil na zaplacení „kupní ceny leasingu za cisterny“ nebo na rekonstrukci a údržbu

nemovitostí, které vlastnil sám nebo společně se svou manželkou. Další výhrada obviněného směřovala proti tomu, že soudy nižších stupňů neobjasnily výši jeho majetkového prospěchu z trestné činnosti, přitom právě výnos z trestné činnosti měl být uložením trestu propadnutí náhradní hodnoty odčerpán. V návaznosti na to obviněný vytkl odvolacímu soudu, že nenechal znalecky ocenit nemovitosti, kterých se propadnutí týká, a pouze konstatoval, že „soud si je vědom jejich hodnoty." V podmínkách demokratického právního státu není podle obviněného možné, aby mu soud uložil propadnutí téměř veškerého majetku, aniž by stanovil, za jakou konkrétní penězi vyčíslitelnou hodnotu ukládá trest propadnutí náhradní hodnoty podle § 71 odst. 1 tr. zákoníku, a jaká je penězi vyčíslená hodnota majetku, jehož se tento trest týká. Tedy zda vůbec odpovídá hodnotě majetku, který mohl soud postihnout trestem propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty uloženým podle § 70 odst. 1, 2 tr. zákoníku.

7. Další výhrada obviněného směřovala proti tomu, že odvolací soud předmětem trestu propadnutí náhradní hodnoty učinil i nemovitosti, které nejsou ve výlučném vlastnictví obviněného, nýbrž ve společném jmění manželů K. Obviněný v souvislosti s tím odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 2. 5. 1967, sp. zn. 11 Tz 12/67, publikovaný pod č. 46/1967-II. Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 10. 1968, sp. zn. 4 Tz 108/68, publikovaný pod č. 12/1969-II. Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, v nichž je jasně vyjádřeno, že nepřichází do úvahy propadnutí spoluvlastnického podílu na nemovitosti nebo věci, jejímiž úplnými vlastníky jsou oba manželé.

8. V návaznosti na tyto dovolací námitky pak obviněný popsal, za jakých okolností nabyl sám nebo společně s manželkou jednotlivé nemovitosti, ohledně nichž vrchní soud rozhodoval.

9. Obviněný spatřoval vadu napadeného rozsudku a naplnění dovolacího důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. také ve skutečnosti, že odvolací soud při uložení trestu propadnutí náhradní hodnoty nevzal do úvahy skutečnost, že náhrada škody, která českému státu vznikla daňovými úniky, je v podstatě vymáhána ve dvou rovinách. Jednak v trestním řízení prostřednictvím uloženého trestu propadnutí náhradní hodnoty a peněžitého trestu, a dále v rámci daňové exekuce vedené příslušnými správci daně na majetek obviněného a osob jemu blízkých, přičemž soud ani správce daně si nezjistili, kolik peněžitých prostředků bylo vymoženo v rámci daňového řízení resp. trestního řízení. Podle obviněného měl odvolací soud zohlednit, že mimo trestní řízení o zkrácení daně jsou v této věci vedena také řízení ohledně neodvedení příslušných daní za prodej minerálních olejů s příslušnými správními orgány, konkrétně s Celním úřadem P. a Finančním úřadem v K. V rámci těchto řízení bylo pravomocně rozhodnuto o tom, v jaké výši má být zaplacen nedoplatek na spotřební dani a dani z přidané hodnoty, a tato škoda, jak je nedoplatek na daních v rozsudcích soudů obou stupňů označen, již byla také částečně uhrazena. K dílčí náhradě škody tedy došlo ještě předtím, než odvolací soud rozhodl o propadnutí náhradní hodnoty. V rámci daňové exekuce celní správou a finančním úřadem byly totiž odčerpány veškeré peněžité prostředky, které byly uloženy na zajištěných bankovních účtech specifikovaných v bodě 1 článku II. dovolání. Za této situace podle obviněného „trest propadnutí náhradní hodnoty vlastně zastupuje daňovou exekuci, škoda je vymáhána dvakrát a uložením peněžitého trestu a trestu propadnutí náhradní hodnoty došlo k dvojímu potrestání za stejný čin krácení daně". Za správný obviněný naopak označil postup soudu prvního stupně, který ve svém rozsudku konstatoval, že zajištěný majetek obviněného nebyl předmětem trestu propadnutí věci nebo náhradní majetkové hodnoty, protože bude sloužit k úhradě daňových pohledávek státu. V této souvislosti obviněný odkázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 10. 11. 2010, sp. zn. 3 Tdo 1053/2010, a ze dne 15. 9. 2011, sp. zn. 7 Tdo 388/2011, a čl. 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod.

10. Druhou částí námitek, které opřel o dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř., obviněný vytkl napadenému rozhodnutí i rozsudku soudu prvního stupně existenci extrémního rozporu „mezi skutkovými zjištěními a právními úvahami". Brojil také proti porušení svých

procesních práv v průběhu řízení před soudy obou stupňů. Obviněný vyjádřil přesvědčení, že v důsledku vadného postupu soudů, které zamítly návrhy obhajoby na doplnění dokazování, případně provedené důkazy opomněly zhodnotit, byla nesprávně vypočítána výše daňového úniku, což ve svém důsledku ovlivnilo právní posouzení skutku. Podle něj totiž došlo k mnohonásobně nižšímu zkrácení daně, než jak je tvrzeno ve výroku o vině v rozsudku soudu prvního stupně. Ten nesprávně vycházel z toho, že obviněný a jeho spolupachatelé dovezli celkem 3 192 703 litrů minerálních bazických olejů nezatížených spotřební daní, které smíchali s motorovou naftou a prodávali jako pohonné hmoty. Pro takový skutkový závěr ale podle mínění obviněného nesvědčí žádný důkaz. Obviněný se od počátku hájil tím, že k žádnému masivnímu smíchání dovezeného oleje s motorovou naftou nedocházelo. Dovážel a dále prodával těžké topné oleje (typ PUR 60) patřící do skupiny olejů uvedených v § 45 odst. 3 písm. d) zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, které jsou podřazené pod skupinu těžkých olejů plynových. K prokázání této skutečnosti obviněný navrhoval doplnit dokazování spisy Celní správy v P., která detailně analyzovala a zmapovala cesty jednotlivých cisteren s dováženými oleji. O tom, že k míchání olejů a motorové nafty nedocházelo, podle něj vypovídá také znalecký posudek z oboru kriminalistiky, odvětví chemie, ze dne 6. 9. 2010, jehož zpracovatelem byl Kriminalistický ústav P., který zkoumal vzorky zabavených olejů. Je z něj mimo jiné patrno, že v žádném ze vzorků nebyla nalezena detekční činidla, která policie vkládala do cisteren převážejících olej, aby mohla následně prokázat, že byl smíchán s motorovou naftou a jako tato pohonná hmota poté prodáván odběratelům. Dále soudy podle obviněného pominuly skutečnost, že ačkoli mělo dojít ke smísení téměř milionu litrů oleje s motorovou naftou v poměru 2:1, bylo během první poloviny roku 2009 podle faktur vystavených obchodní společností P., a. s., dovezeno jen 20 tisíc litrů nafty. Navíc pokud by byl skutečně smíchán drahý německý olej s motorovou naftou, negenerovalo by to žádný zisk s ohledem na cenu, za kterou měla být takto smíchaná motorová nafta prodávána. Dokazování považoval obviněný za nedostatečné také v tom směru, že se soudy omezily jen na prokázání rozsahu dovezených minerálních bazických olejů a objemu nakoupené motorové nafty, avšak opomněly zjistit množství veškerých ropných produktů, které ve stejné době obviněný dovážel.

11. Obviněný závěrem označil za skutečné pachatele daňového deliktu, který je mu kladen za vinu, autodopravce, kteří od něj odebírali olejové produkty. Uvedl, že si byli vědomi toho, že nakupují minerální oleje, které pak použili jako pohon do motorů, ale protože byli koncovými plátci spotřební daně a nechtěli ji uhradit, nechali si od M. K., R. H. nebo L. Ch. vystavit fiktivní faktury o nákupu a prodeji motorové nafty, které poté zařadili do účetnictví. Pokud pak jde o výši zkrácené spotřební daně, dosáhla podle obviněného jen částky 1 277 980,96 Kč. Soudy sice určily její rozsah částkou 32 038 926 Kč, ale jen proto, že si nikdy nepoložily otázku, jaký produkt vlastně obviněný odběratelům dodával, a výši zkrácené spotřební daně odvodily od toho, že dodaný minerální olej byl dále prodáván jako motorová nafta, která byla v roce 2009 zatížena spotřební daní 9 950 Kč na 1 000 litrů a v roce 2010 spotřební daní 10 950 Kč na 1 000 litrů. Minerální olej typu PUR 60, který obviněný fakticky dovážel a dále prodával, byl přitom ve stejné době zatížen spotřební daní 472 Kč za tunu, přičemž objem 3 192 703 litrů, který vzaly soudy za prokázaný, činí 2 705,68 tun.

12. Oběma dovolacím důvodům podle § 265b odst. 1 písm. g) a h) tr. ř. obviněný podřadil vadu v postupu odvolacího soudu, který před vyslovením trestu propadnutí náhradní hodnoty ve vztahu k rodinnému domu v obci P. č. p. …. a pozemku, na němž se stavba nachází, nerespektoval práva zúčastněné osoby, a to manželky obviněného. Jinak by totiž zjistil, že zápis v katastru nemovitostí je mylný a předmětné nemovitosti spadají do společného jmění manželů K.

13. Poslední skupinou námitek vznesených opět s odkazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. obviněný vytkl odvolacímu soudu, že současným uložením trestu propadnutí náhradní hodnoty a peněžitého trestu ve výměře 3 500 000 Kč ho v podstatě postihl trestem propadnutí majetku podle § 66 tr. zákoníku, aniž byly pro uložení takového trestu splněny zákonné podmínky.

Trest propadnutí náhradní hodnoty totiž dopadá prakticky na veškerý majetek obviněného, a to i ten, který s trestnou činností kladenou mu za vinu nemá žádnou spojitost. Navíc uložením trestu propadnutí náhradní hodnoty se stal nedobytným peněžitý trest, protože obviněný nedisponuje žádnými finančními prostředky k jeho zaplacení a jeho celý majetek, vyjma bytu č. p. …… v K., přechází z rozhodnutí odvolacího soudu na stát. Na zmíněném bytu pak vázne věcné břemeno doživotního užívání pro matku obviněného, která mu ho darovala a v tomto bytě žije a stará se o svou matku, tedy babičku obviněného.

14. Nejvyššímu soudu obviněný S. K. navrhl, aby zrušil rozsudky soudů nižších stupňů a věc podle § 265l tr. ř. vrátil k projednání a rozhodnutí soudu prvního stupně, tedy Krajskému soudu v Praze.

15. Poté, co bylo dovolání společně se spisovým materiálem doručeno Nejvyššímu soudu, zaslal obviněný prostřednictvím svého obhájce dovolacímu soudu další dvě podání označená jako doplněk k dovolání. Vzhledem k tomu, že jimi neměnil důvody dovolání ani nerozšiřoval jeho rozsah, pouze konkretizoval dříve vznesené dovolací námitky, Nejvyšší soud k jejich obsahu přihlédl i přesto, že byly podány již po uplynutí dvouměsíční lhůty od doručení napadeného rozhodnutí.

16. V prvním z nich datovaném dnem 9. 3. 2015 obviněný rozvinul svou dřívější dovolací argumentaci spočívající v tom, že to byli autodopravci, kdo reálně zkrátil spotřební daň z olejů, které jim obviněný prodal. Poukázal na rozpory mezi jejich výpověďmi v pozici svědků a tím, co předtím uváděli v telefonických rozhovorech, jejichž obsah je zachycen v záznamu o uskutečněném telekomunikačním provozu. Pozastavil se také nad tím, že žádná z těchto osob není trestně stíhána, zejména pak L. Ch., který se v přípravném řízení i u hlavního líčení doznal k tomu, že vystavoval fiktivní faktury. Vyjma toho obviněný namítl, že ve spise není založen doslovný přepis odposlechů, které jsou zachyceny na CD nosiči, a vyjádřil podezření, že s tímto důkazním materiálem orgány činné v trestním řízení účelově manipulovaly.

17. V druhém doplnění dovolání ze dne 26. 5. 2015 obviněný S. K. nejprve poukázal na rozhodnutí Katastrálního úřadu pro S. k., Katastrální pracoviště K., ze dne 15. 5. 2015, č. j. V 4093/2015-204, kterým byl zamítnut návrh na povolení vkladu změny vlastnictví k nemovitostem uvedeným ve výroku o uložení trestu propadnutí náhradní hodnoty v rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 8. 2014, sp. zn. 3 To 15/2014, protože vkladová listina nesplňuje podmínky vkladu podle § 17 odst. 1 písm. a) zákona č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí, a není v ní jasně označen podíl na nemovitostech, které jsou předmětem vkladu. V další části se obviněný znovu zabýval výší daňového úniku. Nejprve s odkazem na již shora zmíněný znalecký posudek zpracovaný Kriminalistickým ústavem P. a na protokol o zkoušce ze dne 18. 11. 2013 vydaný Celně technickou laboratoří zopakoval, že importoval olej typu PUR 60, který je nutné podřadit pod skupinu těžkých topných olejů. V návaznosti na to pak namítl, že pokud soudy nižších stupňů připustily, že část oleje prodal i nesmíchaný s motorovou naftou, měly objasnit, o jaké množství se jedná, a ve vztahu k němu vycházet ze skutečnosti, že jedna tuna oleje typu PUR 60 se zdaňuje spotřební daní ve výši 472 Kč, a nikoli částkou 10 950 Kč z 1 000 litrů. Na podporu svého tvrzení obviněný odkázal na deset platebních výměrů Celního úřadu pro hl. m. P., z nichž je patrné, že olej PUR 60 podléhá spotřební dani ve výše zmíněné sazbě 472 Kč za tunu.

18. K dovolání obviněného S. K. se vyjádřil státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství JUDr. P. K. Za důvodné označil jen ty dovolací námitky, které směřovaly proti uložení trestu propadnutí náhradní hodnoty podle § 71 tr. zákoníku ve vztahu k nemovitostem, které spadají do společného jmění manželů K. Všechny ostatní výhrady obviněného státní zástupce vyhodnotil jako neopodstatněné nebo neodpovídající důvodům dovolání, pod které je obviněný podřadil.

19. Skutečnost, že soudy nevyčíslily zisk obviněného z trestné činnosti přesně, nepředstavuje podle státního zástupce zákonnou překážku pro uložení trestu propadnutí náhradní hodnoty podle § 71 tr.

zákoníku. Poukázal na to, že Vrchní soud v Praze vyložil splnění podmínek pro uložení tohoto druhu trestu na stranách 24 a 25 napadeného rozsudku, přičemž dospěl k nezpochybnitelnému závěru, že obviněný si trestnou činností opatřil zisk ve výši rozdílu mezi náklady na pořízení předmětných komodit, a cenou, za kterou olej prodával jako motorovou naftu, a právě tento výnos byl odčerpán trestem propadnutí náhradní hodnoty.

20. Ani druhou část námitek obviněného, tedy že soudy v trestním řízení rozhodly o věci, ohledně níž bylo již pravomocně rozhodnuto jiným orgánem, nepovažuje státní zástupce za důvodnou. Navíc spadají spíše pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř., a nikoli důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. V této souvislosti státní zástupce poukázal na to, že obviněný nesprávně zaměnil rozhodnutí o vině a trestu s procesem, v jehož rámci je vymáhána škoda, která vznikla státu v důsledku toho, že byl zkrácen na dani. Zatímco soudy rozhodly o vině obviněného zločinem zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 1, 2 písm. a) a odst. 3 tr. zákoníku a za tento trestný čin ho potrestaly mimo jiné i trestem propadnutí náhradní hodnoty a peněžitým trestem, příslušné správní orgány vymáhají ve prospěch státu náhradu škody, která mu v důsledku trestné činnosti (zkrácení daně) vznikla. V daném případě tedy nejde o dvojí potrestání či o vymáhání téže škody dvakrát, jak se domnívá obviněný, nýbrž o dva z materiálního hlediska odlišné právní instituty.

21. K námitce existence extrémního nesouladu mezi skutkovými zjištěními a právním posouzením věci, v důsledku kterého neodpovídá soudy zvolená právní kvalifikace jednání obviněného, státní zástupce uvedl, že taková situace v dané věci nenastala. Neshledal opodstatněnými ani výhrady týkající se rozsahu dokazování. K obviněným zpochybněné výši daňového úniku státní zástupce zdůraznil, že soudy vycházely ze znaleckého posudku znalkyně z oboru ekonomika, odvětví účetní evidence, kterému nelze nic vytknout a správně se stal podkladem výroku o vině.

22. Vzhledem k tomu, že výše konkrétního majetkového prospěchu obviněného není znakem skutkové podstaty zločinu, jímž byl uznán vinným, nemuselo být předmětem trestního řízení jeho konkrétní určení, neboť rozhodujícím byl rozsah zkrácení spotřební daně a daně z přidané hodnoty. K námitce obviněného, že nebyla v průběhu trestního řízení respektována práva zúčastněné osoby, státní zástupce uvedl, že takovéto námitky nelze pod uplatněné (ani jiné) dovolací důvody podřadit. K obviněným tvrzenému porušení ustanovení § 38 a 53 tr. zákoníku rovněž podle státního zástupce nedošlo, neboť náhradní hodnota, která je předmětem propadnutí, nemusí mít přímou spojitost s trestnou činností obviněného. Žádnou takovou podmínku zákon nestanoví a bylo by to i nelogické. Pokud by totiž „náhradní hodnota“ s trestnou činností souvisela, mohla by být při splnění dalších podmínek předmětem trestu propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty ve smyslu § 70 tr. zákoníku.

23. V závěru svého vyjádření státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství konstatoval, že jednání obviněného bylo zcela správně kvalifikováno jako zločin zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 1, 2 písm. a) a odst. 3 tr. zákoníku. Z prokázaného skutkového stavu je totiž zřejmé, že obviněný S. K. společně s dalšími čtyřmi osobami úmyslně fiktivními fakturami zakrývali před celními a daňovými úřady skutečnost, že minerální olej je prodáván jako motorová nafta, a celkem tak zkrátili stát na spotřební dani a dani z přidané hodnoty o cca 40 milionů Kč.

24. V návaznosti na zmíněné pochybení Vrchního soudu v Praze ve výroku o trestu propadnutí náhradní hodnoty, do něhož byly zahrnuty i nemovitosti ve společném jmění manželů K., státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. napadené rozhodnutí odvolacího soudu zrušil ve výroku o trestu týkajícím se obviněného S. K. a aby podle § 265l odst. 1 tr. ř. věc přikázal Vrchnímu soudu v Praze k novému projednání a rozhodnutí.

III.

Přípustnost dovolání

25. Nejvyšší soud nejprve zkoumal formální podmínky konání dovolacího řízení, a to i z hlediska požadavku na obsah mimořádného opravného prostředku, a zjistil, že byly splněny.

26. Poté se Nejvyšší soud zabýval samotným obsahem dovolacích námitek. Přitom shledal, že veškeré výhrady odkazující na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. se s jeho obsahem míjejí. Jeho prostřednictvím, jak si je ostatně vědom sám dovolatel, totiž lze namítat, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo na jiném nesprávném hmotně právním posouzení, to znamená, že v napadeném rozhodnutí byl soudem nesprávně právně kvalifikován skutek jako trestný čin, ačkoli se o žádný nejedná, eventuálně se jedná o jiný trestný čin, než jaký v něm shledal soud. Konkrétní vady, jež obviněný v dovolání uplatnil, jsou však založeny výlučně na zpochybnění skutkových zjištění soudů nižších stupňů o tom, že legálně dovezené minerální bazické oleje osvobozené od spotřební daně s ohledem na jejich deklarované určení byly na pokyn obviněného smíchány s motorovou naftou a prodány jako pohon do spalovacích motorů, a to v množství a hodnotě označené ve výroku o vině. Nejvyšší soud k tomu připomíná, že dovolání nenahrazuje řádné opravné prostředky a jeho podání není přípustné ve stejném rozsahu, jaký zákon umožňuje pro odvolání. Dovolání jako mimořádný opravný prostředek může být využito k nápravě jen některých procesních a hmotně právních vad výslovně uvedených v § 256b odst. 1 tr. ř., nikoli k revizi skutkových zjištění učiněných soudy prvního a druhého stupně nebo k přezkoumávání jimi provedeného dokazování a hodnocení důkazů ve smyslu § 2 odst. 5 a 6 tr. ř.. Z tohoto pohledu je nutné posuzovat i naplnění dovolacího důvodu podle § 256b odst. 1 písm. g) tr. ř., na jehož podkladě zásadně nelze hodnotit správnost a úplnost skutkových zjištění, na nichž je napadené rozhodnutí založeno, ani prověřovat, zda dokazování bylo provedeno v rozsahu, jehož se obviněný domáhá.

IV.
Důvodnost dovolání

27. Skutkové a procesní výhrady obviněného jsou navíc prakticky opakováním jeho dosavadní obhajoby a byly uplatněny i v rámci řádného opravného prostředku, přičemž již soud prvního stupně se s nimi logicky a přesvědčivě vypořádal na stranách 71 až 77 svého rozsudku. Odvolací soud jeho argumentaci přiléhavě doplnil na stranách 20 až 23 napadeného rozhodnutí. Nad rámec dovolacího přezkumu se proto Nejvyšší soud jen stručně vyjádří k výhradám obviněného, které uplatnil ve svém dovolání, avšak nelze je považovat za způsobilé zvrátit napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení, jak se obviněný domáhá.

28. Především je nutné upozornit na skutečnost, že dovolatel formuloval jednu ze svých zásadních námitek jako „extrémní nesoulad mezi skutkovým zjištěním soudů a právním posouzením věci“, který spatřoval především v existenci opomenutých důkazů a způsobu určení výše rozsahu zkrácení příslušných druhů daní. Nejvyšší soud v této souvislosti připomíná, že termín „extrémní nesoulad (rozpor) mezi skutkovým zjištěním a provedenými důkazy“ používá zejména Ústavní soud, kdy v rámci své rozhodovací praxe dospěje k závěru o porušení základních práv obviněného a výjimečně shledá podmínky pro zásah do pravomocného rozhodnutí obecných soudů. V podstatě lze shrnout tři varianty situací, které vyvolávají nutnost reagovat na extrémní rozpor mezi skutkovým zjištěním a provedenými důkazy. Jedná se o případ, kdy skutková zjištění obecných soudů nemají žádnou obsahovou spojitost s provedenými důkazy, dále pokud z těchto důkazů při žádném z logicky přijatelných způsobů hodnocení nevyplývají a pokud hodnocení důkazů v napadeném rozhodnutí zcela absentuje (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 21. 5. 2014, sp. zn. III. ÚS 761/14 a ze dne 18. 11. 2004, sp. zn. III. ÚS 177/04).

29. Nejvyšší soud neshledal v projednávané věci, a to jak v napadaném rozhodnutí odvolacího soudu, ani v předcházejícím rozsudku soudu prvního stupně a v řízení těmto rozsudkům předcházejícím,

žádnou z citovaných situací, jež by se mohly dotknout základních principů zaručujících práva obviněného, která mu v tomto procesním postavení náležela. Skutková zjištění soudů naopak zcela korespondují s velmi rozsáhlým a pečlivě provedeným dokazováním. Zde je namístě připomenout, že zásadním důkazem svědčícím o vině obviněného je výpověď spolupachatele R. H., který byl označen za spolupracujícího obviněného podle § 178a odst. 1 tr. ř. Ten velmi podrobně popsal způsob, jakým z rozhodnutí obviněného S. K. a podle jeho pokynů docházelo k nákupu minerálních bazických olejů a jejich následnému prodeji jako motorové nafty, a také to, jak byla tato skutečnost účetně zastírána. R. H. přitom opakovaně uvedl, že jako pohon do motorů byl prodán veškerý dovezený minerální bazický olej, o jehož množství objektivně vypovídají listinné důkazy. Výpověď R. H. soud prvního stupně označil za věrohodnou, protože je podporována celou řadou dalších důkazů, na které soud v odůvodnění svého rozsudku poukázal a které vinu obviněného S. K. rovněž jednoznačně prokazují. Mezi jinými částečným doznáním obviněných J. D. a J. M., listinnými důkazy, znaleckým posudkem, výpověďmi svědků a v neposlední řadě i odposlechy telefonických rozhovorů mezi spoluobviněnými. K tvrzení obviněného, že si soudy nepoložily otázku, jaký produkt vlastně obviněný odběratelům dodával, Nejvyšší soud ve stručnosti odkazuje na str. 68 rozsudku soudu prvního stupně, kde je jasně uvedeno, že pokud se týká technické specifikace dovážených a dále distribuovaných olejů, byly jejich základní fyzikální vlastnosti zjištěny z listin poskytnutých jejich dodavatelem obchodní společností M. G. (viz č. l. 2153-2156 trestního spisu).

30. Pokud jde o rozsah dokazování, ten odpovídá zákonným podmínkám zakotveným v ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř., tj. soudy provedly důkazy nezbytné pro zjištění skutkového stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti a byly dostačující i pro právní posouzení skutku. Princip soudní nezávislosti zakotvený v čl. 81 a čl. 82 odst. 1 Ústavy mj. dovoluje soudům vlastní úvahu o tom, který z navržených či vyhledaných důkazů provede a zda vyhoví návrhům jedné ze stran a doplní dokazování podle jejich požadavků. V případě, že soud nevyhoví předneseným návrhům a nedoplní dokazování, je jeho povinností takové rozhodnutí odůvodnit (srov. např. usnesení Ústavního soudu ze dne 22. 4. 2010, sp. zn. II. ÚS 76/10). V projednávané trestní věci nebylo vyhověno všem důkazním návrhům obviněného S. K., avšak soudy obou stupňů v odůvodnění svých rozhodnutí vysvětlily důvody, pro něž nepovažovaly za nutné rozšířit okruh důkazů (srov. str. 71 rozsudku soudu prvního stupně a str. 20, 22 až 23 rozsudku odvolacího soudu). K námitce obviněného, že soudy opomněly vzít v úvahu závěr znaleckého posudku z oboru kriminalistiky, odvětví chemie, zpracovaný Kriminalistickým ústavem P. (č. l. 4558-4561 tr. spisu), že ve zkoumaných vzorcích, které byly odebrány u odběratelů, nebyla nalezena detekční činidla, která byla do cisteren policisty tajně vkládána, aby bylo možné prokázat mísení nafty s olejem, Nejvyšší soud připomíná, že zkoumány byly jen odebrané vzorky, a nikoli veškerá motorová nafta, kterou obviněný autodopravcům a jiným odběratelům dodával v rámci svého podnikání. Navíc o mísení dovezených minerálních bazických olejů s motorovou naftou ve zjištěném rozsahu není pochyb vzhledem k jiným obstaraným důkazům (kromě výše zmíněného doznání spoluobviněných o tom jasně vypovídají např. také odborná vyjádření a protokoly o zkouškách provedených celně technickou laboratoří ze vzorků odebrané motorové nafty, které byly zajištěny 27. 4. 2010).

31. Rovněž dovolací námitky zpochybňující správnost soudy určený rozsah daňového úniku nemohou citovaný dovolací důvod naplnit, přestože obviněný v souvislosti s nimi formálně poukázal na ustanovení § 45 odst. 3 písm. d) zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů. Námitka, že dovezený minerální olej svým složením odpovídal těžkým topným olejům a byl proto v rozhodné době zatížen spotřební daní 472 Kč za tunu, a nikoli spotřební daní ve výši 9 950 Kč, resp. 10 950 Kč na 1 000 litrů, totiž vychází ze zcela jiné verze průběhu skutkového stavu, než kterou vzaly soudy za prokázanou. Tedy, že obviněný autodopravcům a dalším odběratelům neprodával dovezený minerální bazický olej jako pohon do motorů, jak je deklarováno ve fakturách, které údajně bez jeho vědomí zfalšovaly osoby od něj odlišné, ale skutečně jako minerální olej typu PUR 60. Soudy ale na základě řádně provedeného dokazování dospěly k opačnému názoru, tedy že

obviněný dovezený minerální bazický olej uváděl do oběhu jako motorovou naftu, takže bylo nutné vyjít ze sazby spotřební daně právě pro takový typ komodity, a ta v roce 2009 činila 9 950 Kč a v roce 2010 činila 10 950 Kč na 1 000 litrů. Přepočet množství dovezených minerálních bazických olejů z tun na litry pak určila podle údajů měrné hustoty uvedených na certifikátech kvality, které byly vystaveny dodavateli olejů v Německu, znalkyně z oboru ekonomiky, odvětví účetní evidence, specializace daňové poradenství (viz č. l. 4573 až 4590 trestního spisu). Za této situace námitka o nesprávné aplikaci sazby spotřební daně nemůže obstát. Ze stejných důvodů je nutné odmítnout také výhradu obviněného, že podle skutkových zjištění soudů část dovezených olejů byla prodána nesmísená, a bylo proto na místě objasnit, o jaké množství oleje se jednalo a alespoň ohledně této části dovezených olejů stanovit spotřební daň 472 Kč za tunu. Jen na okraj Nejvyšší soud ve spojitosti s touto námitkou upozorňuje na skutečnost, že podle výpovědí obviněných se nesmísený olej stáčel přímo do nádrží, které slouží k tankování vozidel. Potvrzuje to správnost závěru soudů obou stupňů, že obviněný veškerý dovezený minerální bazický olej prodal jako pohon motorů, tedy i ten, který sám nesmísil s motorovou naftou (srov. např. výpověď obviněného J. M.).

32. S ohledem na shora uvedené závěry Nejvyšší soud konstatuje, že citované výhrady formálně uplatněné v rámci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. nebyly způsobilé přivodit mimořádné přezkoumání správnosti napadeného rozhodnutí Vrchního soudu v Praze.

33. Naopak ty z námitek, které směřovaly proti uloženému trestu propadnutí náhradní hodnoty a které obviněný S. K. správně podřadil dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., Nejvyšší soud posoudil jako důvodné. Odpovídají totiž té alternativě, podle níž lze dovolání podat v případě, kdy byl obviněnému uložen takový druh trestu, který zákon nepřipouští.

34. Podle § 71 odst. 1 tr. zákoníku, jestliže pachatel věc, kterou soud mohl prohlásit za propadlou podle § 70 tr. zákoníku, před uložením trestu propadnutí věci zničí, poškodí nebo jinak znehodnotí, zcizí, učiní neupotřebitelnou, odstraní nebo zužitkuje, zejména spotřebuje, nebo jinak její propadnutí zmaří, může mu soud uložit trest propadnutí náhradní hodnoty až do výše, která odpovídala hodnotě takové věci. Hodnotu věci, kterou soud mohl prohlásit za propadlou, může soud stanovit na základě odborného vyjádření nebo znaleckého posudku. (Nejvyšší soud pro úplnost upozorňuje na to, že terminologie v trestním zákoníku se s účinností od 1. 6. 2015 změnila, protože zákon č. 86/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 279/2003 Sb., o výkonu zajištění majetku a věcí v trestním řízení a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, ji přizpůsobil nové terminologii v občanském zákoníku, který opustil pojem „jiná majetková hodnota“ a nově užívá pouze pojem „věc“, přičemž věci dělí podle povahy na hmotné a nehmotné a movité či nemovité. V době rozhodování Vrchního soudu v Praze trestní zákoník v § 70 i § 71 používal terminologii “propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty“.)

35. Z dikce citovaného ustanovení vyplývá, že propadnutí náhradní hodnoty je sankcí směřující do majetkové sféry pachatele trestného činu, jejímž cílem je postihnout ekvivalent výnosů pachatele z trestné činnosti v těch případech, kdy pachatel zmařil možnost uložit mu trest propadnutí věci, kterým by jinak byl odčerpán přímý výnos z trestné činnosti. Při jeho ukládání se tedy vychází jak z obecných hledisek pro ukládání trestů uvedených v § 39 a násl. tr. zákoníku, tak částečně i z podmínek stanovených zákonem pro uložení trestu propadnutí věci podle § 70 odst. 1 a 2 tr. zákoníku (do 1. 6. 2015 „trest propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty“). Současně je nutné vždy mít na zřeteli také oprávněné zájmy poškozeného a zvážit, zda může uspokojit svůj nárok na náhradu škody, která mu byla způsobena trestným činem, jinak než právě na věci, jejíž propadnutí soud zvažuje (shodně rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 21. 10. 1976, sp. zn. 2 To 5/76, publikovaný pod č. 38/1977-III. Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

36. Z pohledu výše uvedeného je zřejmé, že nemůže obstát dovolací námitka obviněného, že nemovitosti, kterých se propadnutí týká, nemají žádný vztah k trestnému činu, kterým byl uznán

vinným, protože je nabyl ještě předtím, než došlo k jeho spáchání. Uložení trestu propadnutí náhradní hodnoty podle § 71 tr. zákoníku totiž není vázáno na existenci takového vztahu. Právě v tom se tento trest zásadně liší od trestu propadnutí věci podle § 70 tr. zákoníku. Obstát nemůže ani další tvrzení obviněného, že trestem propadnutí náhradní hodnoty byl sankcionován dvakrát za stejný skutek, protože jeho majetek i majetek manželky byl postižen také finančními a celními orgány v souvislosti s vymáháním nedoplatku daně. Nejvyšší soud se zde zcela ztotožnil s vyjádřením státního zástupce Nejvyššího státního zastupitelství, že v trestním řízení soudy uložením trestů majetkové povahy obviněného potrestaly za úmyslné zkrácení daňové povinnosti, zatímco ve správním řízení příslušné celní a finanční úřady postihly majetek obviněného, resp. jeho manželky, s cílem vymoci zaplacení nedoplatku příslušných daňových odvodů. Jinou otázkou ale zůstává, zda v posuzovaném případě byly splněny zákonné podmínky pro uložení trestu propadnutí náhradní hodnoty za situace, kdy nemovitý majetek, jehož se tento trest týká, je z podstatné části zastaven ve prospěch státu právě z titulu neuhrazených daňových pohledávek a má sloužit k odstranění škodlivého následku způsobeného trestnou činností obviněného. Navíc soudy obou stupňů s odkazem na stejný nemovitý majetek argumentovaly i v souvislosti s dobytností peněžitého trestu, který byl obviněnému současně uložen. Nejvyšší soud je stejně jako soud prvního stupně přesvědčen o tom, že za této situace nebylo na místě uložení trestu propadnutí náhradní hodnoty.

37. Zásadní skutečností, která bránila soudům vyslovit trest propadnutí náhradní hodnoty ohledně těch nemovitostí, jež jsou ve společném jmění manželů K., je právě právní povaha těchto nemovitostí. Soudní judikatura zastává jasný názor, že propadnout lze jen věc, která v době vyhlašování rozsudku náleží výlučně pachateli trestného činu. Je-li věc ve společném jmění manželů, nelze uložit její propadnutí, leda by pachatel tuto věc získal v průběhu manželství trestným činem nebo jako odměnu za něj (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 2. 5. 1967, sp. zn. 11 Tz 12/67, publikovaný pod č. 46/1967-II. Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 10. 1968, sp. zn. 4 Tz 108/68, publikovaný pod č. 12/1969-II. Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Z výpisu z katastru nemovitostí Nejvyšší soud zjistil, že všechny nemovitosti vyjmenované pod bodem b) výroku o trestu propadnutí náhradní hodnoty v napadeném rozsudku odvolacího soudu jsou ve společném jmění manželů S. a M. K., kteří je do společného jmění nabyli v době předcházející trestné činnosti obviněného.

38. Důvodným shledal Nejvyšší soud i argument obviněného, podle něhož trest propadnutí náhradní hodnoty mu byl uložen bez splnění zákonných podmínek uvedených v § 71 odst. 1 tr. zákoníku. Nejvyšší soud již zdůraznil, že účelem tohoto druhu trestu je zajištění a následná konfiskace ekvivalentu výnosů z trestné činnosti, pokud z nejrůznějších důvodů nelze tento výnos odčerpat přímo trestem propadnutí věci podle § 70 tr. zákoníku. Proto je podmínkou pro uložení trestu propadnutí náhradní hodnoty nejen to, že pachatel některým ze způsobů uvedených v § 71 odst. 1 tr. zákoníku zmařil možnost uložit mu trest propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty získané v souvislosti s trestným činem, ale také to, že náhradní hodnota, která má být propadnuta, odpovídá hodnotě věci, kterou jinak soud mohl prohlásit za propadlou podle § 70 tr. zákoníku. Aby taková podmínka byla splněna, je nutné nejprve určit, jakou věc nebo jinou majetkovou hodnotu má trest propadnutí náhradní hodnoty vlastně suplovat, a současně objasnit hodnotu věcí, jejichž propadnutí přichází v úvahu.

39. V posuzovaném případě soudy obou stupňů dospěly ke skutkovému zjištění, že obviněný společně s dalšími spolupachateli zkrátil daňovou povinnost za příslušná období ke škodě českého státu o téměř 40 milionů Kč, přičemž zisk z této trestné činnosti páchané po dobu delší jednoho roku získal pro sebe především obviněný S. K. jako její hlavním iniciátor a organizátor (srov. výrok o vině rozsudku soudu prvního stupně a jeho odůvodnění na str. 81). Pokud jde o výši tohoto zisku, jehož ekvivalent měl být podle odvolacího soudu uloženým trestem propadnutí náhradní hodnoty odčerpán, pak na str. 24 a 25 napadeného rozsudku se jen ve zcela obecné rovině konstatuje, že se

rovná rozdílu mezi cenou, za niž obviněný dovezený minerální olej prodával jako motorovou naftu, a výší nákladů, které vynaložil na to, aby trestnou činnost mohl páchat. Žádné konkrétní údaje, jež se staly podkladem jeho zjištění, však odvolací soud neoznačil, pouze specifikoval, že za výdaje považoval platby na pořízení minerálního oleje a nafty, dále náklady na provoz vozidel a platy řidičů. Ačkoli se k otázce výše profitu obviněného S. K. z trestné činnosti vyjadřoval znalec v doplňku znaleckého posudku z oboru ekonomiky, odvětví účetnictví, specializace daňové poradenství (viz č. l. 4593-4615 trestního spisu), a stanovil ho na cca 7 milionů korun, odvolací soud se s touto informací nijak nevypořádal. Hodnotou nemovitostí, kterých se trest propadnutí náhradní hodnoty týká, se pak odvolací soud nezabýval v podstatě vůbec. Pouze v souvislosti s tím, proč nerozhodl také o propadnutí bytu v K. č. p. ....., jehož vlastníkem je obviněný, konstatoval, že „s vědomím hodnoty ostatních nemovitostí patřících obviněnému, kterých se propadnutí týká, neshledal důvod pro propadnutí i tohoto bytu“.

40. Z důvodu existence správně vytčených vad v dovolání, jimiž je zatížen rozsudek odvolacího soudu, Nejvyšší soud shledal porušení podmínek ustanovení § 71 tr. zákoníku v napadeném rozhodnutí, a byl tím naplněn dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. v jeho první variantě. Primárně odvolací soud pochybil tím, že uvedeným trestem postihl majetek, který není ve výlučném vlastnictví obviněného. Dále v tom, že ani rámcově nevyčíslil majetkový prospěch obviněného z daňové trestné činnosti, který měl být tímto trestem odčerpán, a nestanovil alespoň přibližnou tržní cenu nemovitostí, o jejichž propadnutí rozhodl. Za tohoto stavu věci nemohl odvolací soud s dostatečnou mírou jistoty konstatovat, že hodnota nemovitostí, jichž se trest propadnutí náhradní hodnoty týká, odpovídá výši finančních prostředků představujících výnos z posuzované trestné činnosti. Není tudíž zřejmé, zda by vůbec mohlo být rozhodnuto o jejich propadnutí podle § 70 tr. zákoníku, pokud by s nimi obviněný v mezičase nenaložil jiným, blíže neobjasněným způsobem.

41. Nejvyšší soud přisvědčil argumentaci obviněného i v tom, že v důsledku vyslovení trestu propadnutí náhradní hodnoty, který v podstatě postihl veškerý majetek obviněného kromě bytu zatíženého věcným břemenem ve prospěch matky obviněného, nemohl odvolací soud učinit závěr o dobytnosti souběžně uloženého peněžitého trestu ve výměře 3 500 000 Kč (srov. přiměřeně rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 17. 2. 1977, sp. zn. 2 Tzf 3/76, publikovaný pod č. 22/1977-II. Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

42. Navíc odvolací soud na rozdíl od soudu prvního stupně nevzal v úvahu skutečnost, že majetek, o jehož propadnutí rozhodl, měl sloužit k uspokojení fiskálních zájmů poškozeného českého státu, který obviněný svou trestnou činností zkrátil na daních o téměř 40 milionů Kč. Z aktuálního výpisu z katastru nemovitostí, který si Nejvyšší soud vyžádal, přitom vyplývá, že na všech nemovitostech specifikovaných ve výroku o trestu propadnutí náhradní hodnoty pod bodem b) výroku o vině rozsudku odvolacího soudu vázne zástavní právo z rozhodnutí správních orgánů, a to Celního úřadu pro P. k. a Finančního úřadu v Ch. k zajištění pohledávek státu ve výši 17 860 308 Kč a 843 013 Kč. Nejvyšší soud již dříve judikoval, že v případě, kdy poškozený nemůže uspokojit své nároky na náhradu škody způsobené trestným činem jinak než věcí uvedenou v § 70 odst. 1 tr. zákoníku, není zpravidla namístě prohlásit takovou věc za propadlou (viz rozsudek Nejvyššího soudu ČSR publikovaný pod č. 38/1977-III. Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

43. Za situace, kdy Nejvyšší soud dospěl k závěru, že trest propadnutí náhradní hodnoty byl obviněnému S. K. uložen v celém rozsahu v rozporu s podmínkami stanovenými pro jeho ukládání v § 71 odst. 1 tr. zákoníku, bylo nadbytečné zabývat se námitkou o nesprávném zápise v katastru nemovitostí ve vztahu k domu v P. č. p. …. .

44. Nejvyšší soud tedy z podnětu dovolání obviněného S. K. částečně zrušil podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 8. 2014, sp. zn. 3 To 15/2014, a to ve výroku o trestu propadnutí náhradní hodnoty, k němuž byl dovolatel odsouzen včetně rozhodnutí na zrušený výrok

obsahově navazujících, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Vrchnímu soudu v Praze Nejvyšší soud nepřikázal, aby učinil ve věci nové rozhodnutí, neboť se přiklonil k názoru vysloveného v odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně o tom, že je nutné upřednostnit uspokojení pohledávek českého státu z titulu nedoplatků na spotřební dani a dani z přidané hodnoty před uložením další majetkové sankce obviněnému S. K. Současně přitom Nejvyšší soud zvažoval i skutečnost, že ta část majetku obviněného, na níž nevázne zástavní právo z rozhodnutí správních orgánů k zajištění pohledávek státu [nemovitosti specifikované pod bodem a) výroku o trestu propadnutí náhradní hodnoty], zaručuje dobytnost jiného trestu majetkové povahy, a to peněžitého trestu ve výměře 3 500 000 Kč.